

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Тема: Досягнення й проблеми в галузі української етнолінгвістики та соціолінгвістики.

Опрацювати такі питання:

1. Соціолінгвістичні та етнолінгвістичні підходи до вивчення мовних явищ.
2. Культурологічні та етнолінгвістичні підходи до вивчення мовних явищ. Становлення української етнолінгвістики як міждисциплінарної науки. Мовні одиниці в етнолінгвістичному контексті. Національна мова. Ідіолект. Культура. Сучасна українська етнолінгводидактика.
3. Основні джерела постання соціолінгвістики як науки. Соціолінгвістика як наукова дисципліна. Основні терміни і поняття соціолінгвістики.
4. Українська соціолінгвістика: стан і перспективи розвитку. Мовна політика в УРСР і пострадянській Україні. Сучасна мовна ситуація в Україні та особливості її дослідження.

Література

Основна:

1. Жайворонок Н.В. Українська етнолінгвістика: Нариси: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ : Довіра, 2007. 262 с.
2. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії: Монографія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Донецьк : ТОВ „Юго-Восток, Лтд”, 2007. 219 с.
3. Селіванова О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). Київ : Вид–во Укр. фітосоціологічного центру, 1999. 148с.
4. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
5. Українська мова: Енциклопедія. Київ : Укр. енцикл., 2002. 752с.

Додаткова:

1. Жайворонок В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник. Київ: Довіра, 2006. 703 с.
2. Кононенко В. І. Символи української мови. Івано-Франківськ : Плай, 1996. 272 с.
3. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики : посібник. Київ: Києво-Могилян. акад. 2010. 242 с.
4. Масенко Л. Мова і політика. – 2-ге вид., допов. – К.: Соняшник, 2004. – 120с.
5. Масенко Л.Т. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір. – К.: Вид. дім «КМ Академія»; Всеукр. т-во «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, 2004. – 163 с.

6. Мечковская Н. Б. Социальная лингвистика : пособ. для студентов гуманитар. вузов и учащихся лицеев. Москва : Аспект-Пресс. 2000. 206 с.
7. Скаб М.С. Шляхи і методи дослідження української мови як найважливішого засобу вираження ментальності українців. *Проблеми історії та культури української мови*: зб. наук. праць. Чернівці: Рута, 1995. С.16 – 24.
8. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.

Радимо прочитати:

- Конобродская Валентина. Украинская этнолингвистика: некоторые аспекты // Режим доступа: <http://www.rastko.rs/rastko/delo/11735>
- Голубовська І.О. Душа і серце в національно-мовних картинах світу// Мовознавство.-2002.-№4-5.-С.40-47
 - Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень// Мовознавство.-2001.-№5.-С.48-63
 - Фаріон І. Діяхронна соціолінгвістика: історія терміна та галузі мовознавства. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2014. – № 791. – С. 154–162.

Виконати вправи й завдання вдома:

Завдання 1. Зробити лексикографічний опис концептів (національно-забарвленої лексики) - перший ряд (по одному слову за списком). Створити словникову статтю з цього слова до ідеографічного словника.

Зразок див. у джерелі: Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: Нариси: Навч. посіб. Для студ. Вищ. навч. закл.-К.: Довіра, 2007.-262с.- С.193- 197.

1. Рушник
2. Гарбуз
3. Батько
4. Мати
5. Щедрування
6. Сватання
7. Весілля
8. Віра

9. Земля
10. Дуб
11. Кров
12. Доля
13. Сором
14. Правда
15. Кривда

Завдання 2.

Заповніть таблицю-матрицю, увівши народні символи.

Символічне значення слів	Приклади з фольклору, літератури
Символ тяжкої праці, терпіння	
Символ закоханих	
Символ співучості, весни, України	
Символ невинності, покірності, безборонності	
Символ незграбності	
Символ краси, розквітлої молодості	
Символ біди, небезпеки, лиховісності	
Символ пліткарства, балакучої дівчини або жінки	
Символ відданості, швидкості, витривалості	
Символ хижацтва, невгамовного голоду	

--	--

Завдання 3. *Виписати тлумачення таких соціолінгвістичних термінів (за термінологічною енциклопедією Селіванової О. Сучасна лінгвістика. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – С.373; 233; 594; 456; 368).*

мовний (мовленнєвий) акт;

комунікативна компетенція;

сфера спілкування;

перемикання кодів.

Та продовжити укладання короткого словника термінів соціолінгвістики.

Н-д: арго (від франц. argot – жаргон, англ. cant) – це особлива мова певної відокремленої професійної чи соціальної групи. Це умовна мова, що застосовується як засіб приховання предмета комунікації. У вузькому розумінні термін позначає спосіб спілкування декласованих елементів у середовищі злочинного світу (злодійське арго), а також мову осіб мандрівних професій, жебраків та ін.